

ՄԵՐԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:

Փոփոխում գրելու են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաբաղադրացիք գիտում են ուղղակի
Тыфлисск. Редакция „Мерка“

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւնները ընդունուիմ են ամեն լեզուով

Յայտարարութիւններին համար լիճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ինչի ամեն բան թանգ է:—Ներքին տեսութիւն, Նամակ Բանաստեղծի: Նամակ Թեալից: Նամակ Խմբագրին: Ներքին լուրեր: Արտաքին տեսութիւն: Հարստահարութիւններ խիզան գաւառի մէջ: Թիւրքիա, Աւստրո-Ունգարիա: «Մշակ» հեռագրիներ: Յայտարարութիւններ: Տեղեկացոյց: Բանասիրական: Մարդը գոյութեան կուի մէջ:

ԻՆՁԻ ԱՄԵՆ ԲԱՆ ԹԱՆԳ Է

Այս րօպէիս թիֆլիսում տիրապետում է սարսափելի թանգութիւնը առաջին հարկաւորութեան բոլոր միջոցների վրա և այդ թանգութիւնը հետզհետեւ աւելանում է: Մենք այնտեղ հասնում, որ մեր հարուստ հարաւային երկրի բնական բերքերը նոյնքան թանգ են մեզանում, որքան Մասկովայում և Ս. Պետերբուրգում: Գիւղական զանազան արդիւնքները, այգիների զանազան բերքերը, մեր մրգերն անգամ,— ամեն բան նոյնքան թանգ է թիֆլիսում, որքան հեռու հիւսիսում:

Ի՞նչպէս է այդ սարսափելի թանգութիւնը:

Մեր կարծիքով այդ թանգութեան գլխաւոր պատճառները հետեւեալներ են:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Բանասիրական մարդկային պէտքերին բաւականութիւն տալու համար, բայց մի և նոյն ժամանակ, նշանաւոր կերպով բարձրացնելով զարգացման աստիճանը, նա աւելի մեծ չափով բազմացնում է նոյն իսկ պէտքերի թիւը և նրանց աստիճանը պահանջը: Այստեղից յառաջ է գալիս շահերի հակառակութիւնը և նրանց ուժգին ընդհարումը միմեանց հետ,— այստեղից առաջ է գալիս կատաղի մրցութիւնը անհամեմատ աւելի պահանջող գոյութեան համար: Այդ տեսակետից նայելով, հեշտ կը լինի հասկանալ, թէ մի ընդարձակ և կրթեալ ժողովրդի անդամների մէջ ընդհանուր մրցութեան երեւոյթ է մի փաստ, վերին աստիճանի խոշոր և իրական, և որչափ չափով կապված բնական անհրաժեշտ պահանջների հետ, իրաւ անհատատ պէտք է համարել այն կարծիքը, իբր թէ մրցութիւնը այնքան խորին կերպով չէ գետնգլած մարդկութեան մէջ, այլ ներկայացնում է մի բան, որ կարելի էր հեշտութեամբ հեռացնել: Այդ կարելի է տեսնել հետեւալ վկայութիւնից: «Աշխարհային տնտեսութեան կատարեալ կազմակերպված սխտանայի մէջ— ասում է Էմմիլ Զառա— մրցութեան զօրութիւնը պէտք է լինէր անհրաժեշտ և մշտական, իսկ նրա ներգործութիւնները կարող էին լինել ճիշդ տահմանված, որպէս բնութեան օրէնքի ներգործութիւնները»: Որքան սաստիկ արմատացած է մրցութեան պրինցիպը մարդկութեան մէջ, այդ կարելի է տեսնել մասամբ վերոյիշեալ նկատողութիւններից և մասամբ հետեւալ բացատրութիւններից:

ՄԱՐԴԵ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒԻԻ ՄԵՋ

Մրցութեան հիմնական սկզբունքները մարդկութեան մէջ:— Բարոյական զօրութեան տկար դերը մրցութեան գործի մէջ:— Գրա պարզաբանութիւնը տնտեսագէտների հայեացքով:

Մրցութիւնը կեանքի մէջ է անխուսափելի հետեւանք մարդկային պահանջների, որ յառաջ է գալիս կենսական պէտքերին բաւականութիւն տալու համար գործ գրված միջոցներից: Եւ որքան բազմատեսակ են պահանջները, և որքան մեծ թիւ մարդերի զգում են այդ պահանջները, այնքան մրցութիւնը պէտք է լինի զօրաւոր և սաստիկ: Կրթութիւնը, թէև իր զարմանալի գիւտերի օգնութեամբ, մատակարարում է միշտ նո-

Մեզանում դեռ ևս չը կան այդպէս անուանված մեծ կամ ընդարձակ տնտեսութիւններ, այլ մեր բոլոր թէ երկրագործական և թէ այգեգործական տնտեսութիւնները պատկանում են տնտեսութիւնների այն տեսակին, որոնց գիտութեան մէջ անուանում են փոքր տնտեսութիւններ:

Մեծ տնտեսութիւնը հիմնվում է կապիտալի վրա, որ սկզբից ծախսված է եղել խելացի և ընդարձակ կերպով հիմնել մեծ չափով այգիները, գիւղական տնտեսութիւնները, կաթնային տնտեսութիւնը և այլն: Կապիտալը կարող է լինել մի անձի կարողութիւնը, բաժանորդական ընկերութեան գրամագլուխը կամ գիւղական ընկերակցութեան գումարը: Կապիտալը աղբւրը կարող է տարբեր լինել, սկզբունքը և նրա գործադրութեան արդիւնքը ընդհանրութեան համար մի է:

Ծախսած կապիտալը, որի օգնութեամբ հիմնվում է ընդարձակ չափով մի որ և է տնտեսութիւն, միջոց է տալիս արդիւնաբերողին ոչ թէ միայն առանց բխկի, բայց և մեծ շահով ծախել գիւղական

և այգեգործական ամեն տեսակ արդիւնքները էժան գնով: Այն ինչ մանր արդիւնաբերողները միմեանցից բաժանված լինելով, հիմնական գրամագլուխ չունենալով, չեն կարող իրանց արդիւնաբերած բնական արդիւնքները էժան ծախել, որովհետեւ նրանց ամեն մի արած քայլը սարսափելի ընկերական համար, իւրաքանչիւր ծախսը մահվան և կեանքի հարց է:

Այդ պատճառով գիւղական փոքր արդիւնաբերողները միմեանցից բաժանված, թողլ առանց մի հաստատ գրամագլխի չեն կարող միմեանց մէջ մրցութիւն անել, ուրեմն չեն կարող էժանացնել իրանց ծախսած բնական արդիւնքները: Գրամագլուխ չունենալով, զուրկ նիւթական ոյժերից, նրանց գործը դրած ջանքերը, նրանց գործը դրած արդիւնաբերութեան ոյժը նրանց աւելի թանգ է նստում շատ անգամ քան թէ ստացած օգուտը:

Չը պէտք է մոռանալ որ գիւղական փոքրիկ արդիւնաբերողը, բացի իր գործը դրած ողորմելի միջոցներից, ինքն էլ իր սոյլերով, իր կենդանիներով պէտք է բերի արդիւնքը դէպի քաղաք...:

Գանիների աշխարհում, է մի երեսով, որքան անհրաժեշտ, այնքան և չափազանց բազմաթիւ: Ամեն մի հասարակութիւն կազմվում է զանազան տեսակ տարրերից, որոնք միմեանց հետ անդադար հակառակութեան մէջ են լինում: Բայց, բացի դրանցից, մենք տեսնում ենք, մի և նոյն հակառակութիւնը իւրաքանչիւր խումբի միատեսակ անդամների մէջ: Առեւտրական առաքելներ, օրինակ, կատարում է նախ, գնորդների մրցութիւնը ծախսողների հետ, մէկը աշխատում է ձեռք բերել պահանջաւոր որքան կարելի է սուր գնով, իսկ միւսը ձգտում է ստանալ որքան կարելի է մեծ գին: Բացի դրանից, գնորդները մրցում են գնորդների հետ, և վերջապէս, վաճառողները վաճառողների հետ: Բոլոր այս մրցութիւնների մէջ յաղթութիւնը վատտակում է զօրաւոր կողմը, Եւ այսպէս, մրցութեան բոլոր տեսակներից ամենազանաւորը, որպէս միշտ, է հակառակութիւնը աւելի միատեսակ և համարուեստ անդամների մէջ: Այդ իսկ երկուցը մենք գլխաւորապէս պէտք է ի նկատի ունենանք:

Մրցութիւնը ստիպում է լարել բոլոր ուժերը և այս պատճառով մեծ չափով նպաստում է մարդկային գործունէութեան աճմանը: Այդ ենթադրութիւնը պէտք է ընդունել, որպէս մի ուղի ներս ձգարտութիւն, որ հաստատվում է մեր ամենօրեայ նկատողութիւններով: Որի ընդհակառակը, մրցութեան տկարաստը բերում է իր հետ և եւանդի տկարաստը— անշարժութիւն: Բայց, որպէս նկատում է Բոչեր— «աղաւթ մրցութիւնը առաքել է բայց մարդու բոլոր ուժերի առջև, որպէս հարկի, նոյնպէս և բա-

Մի խօսքով փոքր արդիւնաբերողը ունեցած ծախսերը անհամեմատ աւելի են քան թէ կապիտալիստի, այդ պատճառով նա էժան ծախել չէ կարող:

Պարզ է, որ եթէ այդ տեսակ գրութեան մէջ յայտնվի մի կապիտալ ունեցող անտես, որ իր միջոցներով հիմնի մի մեծ տնտեսութիւն, նա մահվան զարկ կը տայ փոքր տնտեսութիւններին, մրցութիւն կանի նրանց հետ և անհամեմատ էժան գնով կը ծախի քաղաքի մէջ ամեն տեսակ բնական արդիւնքներ:

Այդ պատճառով լաւ է, եթէ գիւղական բնակիչները աչքի առաջ ունեցով այդ տեսակ վտանգ, շտապէին միանալ և նախ քան մի կապիտալիստ երեսն գայ, կազմէին գրամագլուխ ընկերակցութեամբ, մեծ չափով տնտեսութիւն հիմնելու նպատակով:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԲԱՆԱՆՑԻՑ

22 հոկտեմբերի

«Մշակ» № 176-ում կարդալով Գանձակից հաղորդած մտեղների դիմելները այրելու լուրը, իսկոյն մտաբերեցի 1864 ամի Բանաստեղծ պա-

րիներին: Եւ այս պատճառով, նա նպատակում է ոչ միայն գիտութեան աճմանը, արհեստի կատարելագործութեանը, և ոչ միայն մարդերի մէջ յառաջացնում է ինքնագործունէութիւն, անձնավտանգութիւն, աշխատասիրութիւն, յարակցութիւն և այլն,— այլ մի և նոյն ժամանակ վարժեցնում է մարդուն խորամանկութեան, խաբարայութեան մէջ, և զարգացնում է մարդու մտաւոր զօրութեան այն կողմերը, որ ընդունված են առհասարակ անբարոյական: Եւ ինչպէս մարմնամարդական մրցութիւնը նպաստում է ֆիզիքական ուժերի աճմանը, որպէս են՝ մկնկների ամրութիւնը, անգամների դիւրաթեքութիւնը և ճարպկութիւնը չարժանների մէջ,— այնպէս էլ բանականութեան մրցութիւնը նըպաստում է գլխաւորապէս մարդու մտաւոր գործունէութեան բոլոր կողմերի զարգանալուն:

Մրցութեան կրկնատեսակ աղբիւրները (դէպի չարը և դէպի բարին) իսկապէս նկատվում է ապման և քաղաքական աշխարհում, որի մէջ, վերոյիշեալ պատճառների առիթով, չափազանց սաստիկ է գոյութեան կռիւը: Մի կողմից երեսում է ուսման, գիտութեան, արհեստի և աշխատասիրութեան մեծ չափով բարձրացումը, միւս կողմից— արհամարհանք դէպի բարոյական պայմանները: Իրանք, մրցութեան կատարեալ աղաւորութիւնը պաշտպանողները, խոստում վանվում են, որ օրնորաձակ խղճմտանքը (պէտք է հասկանալ անգլիկութիւնը) օգնում է վատտակելու յաղթութիւնը մրցութեան մէջ: Իսկ չափազանց խղճաւորութիւնը յայտնվում է Զիւստակար առեւտրական գործերում (Էմմիլ Զառա): Հերքելով Սպինոսը իր բաւական մեծ յօդուա-

տանած մի անգը, որը ահա պատմում եմ: Յի-
շալ թուով մեր գիւղի Գրիգոր ք. Տէր-Խարա-
յէլեանի կինը վախճանվեց, երեք օր չանցած-
Վ. քահանան էլ հիւանդացու: Քահանայի բա-
րեկանները ննջեցեղան գերեզմանից հանեցին,
սիրտը կտրեցին և վառողով այրեցին, որին ես
ակահատես էի: Եւր պատճառը հարցնում էի,
նահապետական ծերերը և պառաւները այս գաղ-
տնիքին այսպէս էին մեկնութիւն տալիս: «Մարդ
երբ մեռնում է, եթէ նրա բարեկամները որ և
է մէկը չուտով հիւանդանայ, այդ կը նշանակէ,
որ սատանան մտել է նրա (ննջեցեղան) սիրտը,
պէտք է իր բարեկամներից շատերին յետեւից
տանէ, ուստի այդ վախճան առաջը առնելու
համար, պէտք է անպատճառ ննջեցեղան սիրտը
այրելու» Զը նայելով, որ մեր բանիմացները խեղճ
ննջեցեղան մարմինը անհանգստացրին, այնու ա-
մենայնիւ քահանան մի քանի օրից յետոյ կեան-
քը կնքեց:

Յիշեալ անցքը Գանձակի յաջորդ Գրիգոր վար-
դապետ (այժմ. եպիսկոպոս) Մուշէկեանը իմա-
նալով, մի ծանր յանդիմանութիւն է կարգում
Գրիգոր քահանայի եղբայր Յովսէփին, որ այն
ժամանակ հոգեւոր կառավարութեան քարտուղար
էր:

Բանանցեցի

ՆԱՄԱԿ ԹԵԼԱԻԻՑ

23 հոկտեմբերի 1878 ամի

Կարդացի «Մշակի» № 177-ի մէջ Թելալի
թղթակցութիւնը, Թ. պետիզօնիմով Զարմանում
եմ բողոքով, թէ քննչէս են համարակալում
մարդիկ լրագրութեան մէջ անգամ հակառակ
ճշմարտութեանը և եղելութեանը վարուելու Հար-
կաւոր եմ համարում մի քանի բացատրութիւն-
ներ տալ:

Թ. ասում է, որ թեմ. տեսուչը իջաւ գոր-
ծակատարի մօտ, այդ իրաւ է, բայց նա այն-
տեղ հիւրավարվեց ոչ իբրեւ տեսուչ կամ պաշ-
տօնական անձն, այլ իբրեւ իր վաղեմեայ բարե-
կամի մօտ:

Հոգաբարձութեան գործունէութիւնը քննելու
համար պ. Տէր-Յովսէփինսեանը հարկ չը նամա-
րեց հրաւիրել ժողովուրդը, ուստի ոչ մի օտար
անձն չը կար այն միջոցին, բայց նորեկ ուսուց-
չից և կրօնուսուցչից, որ իր վրա յայտնված մի
յանցանքի համար էր հրաւիրված: Այլ քահա-
նաներից մինն է յայտնում և ոչ էլ ժողովուր-
դից մէկը անգամ մտածում էր տեսնել տեսչին:
Սեպտեմբերի 15-ին, 50 հաս ճրագիրական տոմ-
սակներով թեմ. տեսչի կամով հոգաբարձու-
թիւնը հրաւիրեց ժողովուրդեան մէջ ձայն ու նշա-
նակութիւն ունեցող և ներկայ հոգաբարձու-
թեան հակառակ կուսակցութեան գլխավորներին,
չառ խոհան բնութեամբ: Հրաւիրուածներին

ծուռ, «վաճառականական բարոյականութիւն»
վերնադրով, բերում է մի երկար շարք լապա-
ցոյցներ, որ քննէ առեւտրական մրցութեան
պղծեցութիւնը: Բարոյականութեան վրա, Այդ
յօգուածում հետաքրքրական է այն, որ հեղի-
նակը ցոյց է տալիս, թէ որպէս մարդիկ, որոնք
ինքն ըստ ինքեան զուրկ չեն բարոյական զգա-
մունքներից, դրւում են այնպիսի անհրաժեշտու-
թիւնների մէջ, որ ստիպված են լինում յան-
ցանքներ գործել և անօրինակ յանցանքներ, ու-
րոնք համարվում են անպայման անբարոյական:
Հիւրերտ «Այսինքն» հարցողում է խորաման-
կութիւնների մի ամբողջ շարք, որ գործ են
դնում վաճառականները իրանց նպատակին հաս-
նելու համար: «խորամանկութիւնների, վերին աս-
տիճան նրբութեան հանգրուան, որ իսպառ նսե-
մացնում են բարեխղճութիւնը և ազնուութիւնը:
«Սի աւելի եւ նրբացրած խաբէյութիւն բա-
ցատրեց մեզ գրում է Սպինսերը: «մի մարդ, որ
այն աստիճան հարպիկ էր բարձել խորաման-
կութեան մէջ, որ նրան երբեմն վաճառական-
ները կանչում էին իրանց օգնելու, երբ դիտները
այլ ևս չէին հասնում նրանց, չը նայելով գոր-
ծակատարների բոլոր աշխատութեանը: Այդ
մարդու խաբէյութիւնը կայանում էր նրա-
նում, որ նա ձեռնարկում էր իրան վերին աստի-
ճանի պարզ և ազնիւ: Առաջին գնելու ժամա-
նակ նա ցոյց էր տալիս իր արդարութիւնը,
զարձնելով գնողի ուշադրութիւնը իր ծախելու
ապրանքի պակասութիւններին վրա: Իսկ նրա-
նից յետոյ, գրաւելով գնողի համարումը, տա-
լիս էր նրան վատ ապրանքը բարձր արժէքով:
Ձանաղան տեսակ խաբէյութիւններ, աւելի և

եկած էին մինչև 37 մարդ: Տեսուչը իրաւ է
յայտնեց, որ Լազարեանցը պարապել է չափա-
ւոր, բայց և աւելացրեց, որ նա իր արժանա-
ւորութիւնը կորցրեց իշխանութեան առաջի իր
խռովայնութեամբ, իր և իր համախոհ ուսուց-
չաց հետ արած անհաստատրիմ գործերով: Գ.
դասարանների մէջ օրացուցակ կար, ուր նշա-
նակվում են թէ իւրաքանչիւր օր ինչ դաս է
լինում, ուր և վարժապետը ինքն գրում է իր
պարագած դասի բովանդակութիւնը և ստորագ-
րում է: Իսկ բացակայութեան մասին վերակացու-
հին կամ աւագ ուսուցչից նշանակում էր բացա-
կայ էր իրաւացի կամ ապօրինի պատճառով:
Իսկական օրացուցակը զանազան պատճառով
ոչնչացրած էր, և նորն էր կազմված սրբ. առաջ-
նորդի թէլաւ եկած օրերին և մի օրում ամ-
բողջ տարվան համար ստորագրված էր: Հինը
գտնվեցաւ, զանազանութիւնը մեծ էր. և որ
Լազարեանի և առհասարակ ուսուցչաց պար-
տաւորութիւնից դուրս է հոգաբարձուաց գործե-
րի մէջ խառնվելը, որով բողոքովն առիթ են
եղած այն անհամ խռովութեանց, որք դժբաղ-
դապէս կարողացան թէլաւում: Ուրեմն տե-
սուչը իր ճառով չէ պահանջել Լազարեանցից
որ նա լաւ քարտուղարութիւն կամ գրագրու-
թիւն իմանար, այլ նա պահանջում էր նրանից
խոհեմութիւն:

Թեմ. տեսուչը տեսնելով որ ժողովուրդեան, քա-
հանայից և ուսուցիչարանաց խառնակութեանց
պատճառը միայն Լազարեանց և նրա ընկերա-
կից ուսուցչներն էին, ուրեմն ինչպէս և տե-
սուչը չէր կարող պահել նրանց, այլ և իրենք
ուսուցչիչները չէին կարող մնալ իրանց պաշ-
տօններում:

Գալով Տ. Ե. Մակարեանցի համար, ցաւօք
սրտի կանքը, որ նա իր կոչմանը, այսինքն
վերակացուհիութեան պաշտօնին, բողոքովն ան-
համապատասխան էր:

Սեպտ. մէկին, այն օրը որ գործակատար
քահանան օրհնութեամբ բացում է 18/19 ուսում-
նական տարին, տ. Մակարեան արձակում է
աշակերտուհեաց պատուիրելով. «ես գնում եմ
Թիֆլիս, երբ դառնամ դուք էլ ժողովեցեք,
եթէ չը դառնամ էլ չը գաք»: Հոգաբարձուք
նորան ասում են, որ ինքն կարող էր 15 օր
առաջ գնալ, այժմս ժամանակ չէ թողնել ու-
սուցիչարանը երեսի վրա և հեռանալ, բայց եթէ
անպատճառ պիտի երթայ, գոնէ սպասէ մի շա-
բաթ, որ ուսումնական տարվայ սկիզբը պարապ
չը մնայ դպրոցը, և թէ մի ժամանակաւոր կա-
ռավարչուհի գտնեն, որպէս զի նոր ժողովված
աշակերտուհիք չը ցրվեն: Տ. Մակարեանց
ողքը գետինը խփելով ասում է. «ես անպատ-
ճառ այսօր պիտի երթամ, եթէ կարող էք ար-
գելեցեք, եթէ չէք ուզում ինձ ուրիշը բռնե-
ցե՞ք»: Այնպէս էլ արաւ և գնաց: Հոգաբարձու-
թիւնը ստիպեալ պայման կապեց նոյն պաշտօնի
համար տ. Աննա Գարովիւնեանցի հետ:

աւելի խորամանկ կերպով գործ դրված, այն
տեսիճան տարածվեցան առեւտրական աշխար-
հում, որ նրանց ակամայ պէտք է խոնարհվեն
մարդիկ, երբ մօտենում են վաճառականութեան
գործին: «Որքան մեծ թուով մարդիկ անձնատուր
են լինում մոլորութեան—չարունակում է Սպեն-
սեր—որքան ընդարձակ տարածվում է խաբէ-
յութիւնը, այնքան դժուար կը լինի դիմանալ
միացածներին: Մրցութեան ճնշումը կը լինի
աւելի զգալի և զգալի: Եւ բարեխղճ մարդիկ
ստիպված կը լինեն վարել պատերազմ անհաւա-
սար զէնքերով: Նրանք կը զրկվեն վատարակի մեծ
մասից, որ կը մնայ իրանց հակառակորդների ձեռ-
քում, և ակամայ կը ստիպվեն հետեւել միւսների
խաբէյութեանը»: Բաւական հետաքրքրել է այս
կտորը մի և նոյն յօդուածից. «Մեզ յայտնի է
պատմութիւնը մի մանուկ ծախողի, որ կամե-
ցաւ, որպէս և լինի, տալ իր խղճմանքին ձայ-
նի իրաւունք և իր խանութի մէջ հրամարվե-
ցաւ բոլոր խաբէյութիւններից, որ ընդուն-
ված էին նրա գործի մէջ... Ինչ եղաւ հետեան-
քը:—Այն, որ նրա հետ մրցողները կարողացան
վաճառել ստույթեան չնորհիւ, մնաց նրա մօտ
անվաճառ, և գործը վերջացաւ այնքան անշա-
հաւէտ կերպով, որ նա երբեք անգամ անանկա-
ցաւ: Այն մարդը, որ հարողեց մեզ այդ գործի
մանրամասնութիւնները, հաւատացնում էր, թէ
այդ վաճառականը իր սնանկութեամբ աւելի
փնտ տուեց իր մերձակորդներին, քան թէ կա-
րող էր տալ վաճառականի ստիպական խաբէյու-
թիւններով: Ահա մինչև և որ աստիճան բարդ-
վում է հարցը, և որպէս դժուար է բացատրել
վաճառականի յանցանքը այսպիսի հանգամանք-

Թեմական տեսուչը հաստատեց հոգաբարձու-
թեան վճիռը, այն է արձակել տ. Մակարեանին և
հրաւիրել տ. Գարովիւնեանցին:

Պ. Թ. գրած տ. Մակարեանցի խօսակցու-
թիւնը տեսչի հետ բողոքովն սխալ է:

Պ. Թ. շարունակում է.— Զը նայելով որ Թե-
լաւում 11 քահանայ կայ, դա (տեսուչը) չորս
աչքով չը կարողացաւ մի քահանայ գտնել կրօ-
նուսուցչի համար: Ես, ցաւօք սրտի ասում եմ,
որ իրաւ է, Թելաւի հայոց հոգեւորական շա-
տում նշանակված է 11 քահանայ, բայց հազիւ
թէ 2—3-ը գտնվի իր կոչմանը արժանի: Խորա-
կուսողը թող նա Թիֆլիսի կոնսիստորը և
կարդն Թելաւի քահանայից քաջագործութիւնքը,
իսկ տեղն եկած ժամանակ գուցէ և ես լրա-
գրաւ յակահէ յանուանէ թուեմ, այժմս անպա-
տէհ է: Ուրեմն տեսուչը իր չորս աչքի վրա այլ
ևս տառնուհորսը եթէ աւելացնէր, պիտի չը կարո-
ղանար գտնել մի կրօնուսուցչ քահանայ, ուստի
և յանձնեց այն նուիրական և անմեղ առարկան
մի աշխարհական ուսուցչի (այս առաջին օրի-
նակը չէ, մանաւանդ տարրական ուսումնարա-
նում):

Պ. Թ. վերջացնում է յօդուածը ասելով.—
վերակացուհին արձակվել է այն պատճառով, որ
նա առանց թեմ. տեսչի կարգադրութեան
օրիորդաց հագուստի ձեռ փոխել է: Ինչպէս
վերը յիշեցի, նրանք էին էական պատճառները
տիկնող արձակման, իսկ ինչ կը վերաբերի հա-
գուստի ձեռ փոփոխութեանը, այդ ևս իրաւ է,
որ աչքի զարնելու բան է, բայց տեսուչը դորա
վրա շատ թոյլ աչքը նայեց և իրաւ տեսչի կող-
մից մեծ սխալմունք կը լինէր, եթէ ոչ թէ մի ար-
ժանաւոր վարժուհի այլ և Մակարեանցի նման
մի խեղճ վերակացուհին այդ չնչին պատճառով
արձակելու լինէր:

Նոր-թելաւեցի

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Գանձակ 27 հոկտեմբերի

«Մշակի» 181 համարում կարդալով Պ. «Ե»-ի
նամակը մեզ միանգամայն անախորժ տրամա-
բորութեան մէջ ձգեցին նրա վերջին այն տո-
ղիւր, որոնք երկու ուսուցչիչների մէջ տեղի ու-
նեցած անբաւականութիւն էին յայտնում: Ուր-
քան անախորժ են մեզ համար այդպիսի երեւոյթ-
ները, նոյն չափով կամ աւելի ծանր է մեզ ան-
ծին որդու համար աչքալուսէք ընդունելը:

Ստորագրութեան «Ե» տառը շատերին իրա-
ւունք է տալիս կարծելու, որ ես կը լինեմ զը-
րած այդ յօդուածը. և ճշմարիտ կարծես թէ
դիտմամբ է «Ե» գրած, որ կասկածանքի մէջ
ընկնեն ընթերցողները:

Ուստի փարատելու համար ընթերցողներին տա-
րակուսանքը յայտնում եմ, որ ես երբեք պա-

ներում նա համարեա միշտ ստիպված կը լինի
կուռել երկու ծայրայեղութիւնների հետ: Եթէ
նա վարում է իր գործը խիստ արգարութեամբ,
վաճառում է միայն խառակ ապրանք, տալիս է
միայն կատարելա չափով.—այն ժամանակ նրա
հետ մրցողները, խաբելով հասարակութիւնը,
կարող կը լինեն վաճառել աւելի էժան գներով
քան թէ նա, այն ժամանակ նրա խառակը կը
դատարկվի և նրա հաշուէ տոմարները շուտով
ցոյց կը տան, որ նա այլ ևս կարող չէ վճարել
իր պարտքերը և պահել իր ընտանիքը: Ի՞նչ ա-
նէ նա... Արեւոք պէտք է հետեւի իր հետ
մրցողներին և գործ դնէ խաբէյութիւններ...
որը երևում է աւելի գործնական ոչ միայն
նրան, այլ և ուրիշ մարդերին: Ի՞նչու նա պէտք
է աղքատացնէ և իրան և իր ընտանիքը, աշ-
խատելով վարել գործը ուրիշ կերպով, քան թէ
վարում են իր ընկերները: Եւ նա վճռում է ա-
նել այնպէս, որպէս անում են ուրիշները...
Աւելելով է խօսել, որ այժմեան սովորութիւն-
ներին հետեւող չիօրայի տնտեսագէտները կա-
տարեալպէս բաժանում են յիշեալ հայացքները,
և մինչև անգամ ներում են զանազան անխու-
սափելի հանգամանքների մրցութեան բարոյա-
կանութեան վրա ունեցած վատ ազդեցու-
թեանը: «Այլապէս մրցողներն ինչ—ասում է մէ-
կը երեկին ներկայացուցիչները այդ չիօրայի,
Աղօթք վազները—յաղթում են ոչ թէ աւելի
ընդունակները, բայց շատ անգամ և աւելի ան-
խիղճ տարերքը, որոնք անսահման կերպով հա-
րստահարում են իրանց համար շահաւոր եղող
տնտեսական պայմանները».— «Բայց և լաւ տա-
րերքն շատ անգամ մոլորվում են միւսների յա-

տիւ չեմ ունեցել թղթակցելու ձեր լրագրին
ինչպէս այս, նոյնպէս և ուրիշ առարկաների
վերաբերութեամբ:

Ա. Շահուարեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹէԼԱԻԻՑ մեզ հաղորդում են. «օրերումս
այդտեղ մի հայ օրիորդ պատկվել է վրացի տղի
հետ: Միթէ ամբողջ Թէլաւում հայ տղայ չը գը-
տնվեցաւ:»

Մեզ գրում են ԹէԼԱԻԻՑ, հոկտեմբերի 16-ին
դիւերվայ 12 ժամին տան մէջ սպանեցին մի
թելաւեցի կնոջ, որի մարդը գիւղումն էր: Չա-
րագործները, որ երեք հոգի են, կալանաւորվե-
ցան: Կալանաւորվածների թուումն է և սպա-
նուածի որդին, որի հայրը մի քանի օր առաջ
յայտնել էր ոստիկանութեան իր որդու դիտա-
ւորութեան մասին: Կալանաւորվածները չեն
խոստովանվում իրանց յանցանքը:

Ներսիսեան հայոց դպրոցում հոգաբարձական
խորհրդարանի մէջ նոյեմբեր ամսոյ 8-ին, երե-
կոցեան 8 ժամին, կը լինի աճուրդ (առանց կրկ-
նաճրդի) կազմով տալու դպրոցին պատկանած
կալուածքը, որ գտնվում է Թիֆլիսի 2 բա-
ժանման 12 թաղում, Սաղի վրա № 46: Պայմա-
նաթուղթը կարելի է կարդալ հոգաբարձութեան
գիւնատան մէջ ամիս օր, բայց կիրակի և առն
օրերից, ցերեկվայ 10-ից մինչև 12 ժամ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐՍՏԱ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԽԻՉԱՆ ԳԱՐԱՌԻ
ՄԷՋ

«Հեռեկալ հանրագրութիւնը մայրաքա-
ղաքը գտնուող Խիզանցի պանդուխտ աղքա-
տիք չորեքշաբթի օր Ազգ. Վարչութեան մա-
տուցին, որն որ նոյն գաւարի մէջ կատար-
ուած ամենածանր դեպքեր կը պարունակէ,
որոյ մէջ օրինակն ալ մեզ զրկուած ըլլալով
կը փութամբ հրատարակելը

«Ամեն Ս. Պատրիարք հայր և Ազգայնամ
Վարչութիւն: Հեռեկալ դեպքերը որ Հայաս-
տանի մի խորը գտնուած Խիզան գաւառի
մէջ պատահած են 1878 թուականի սկիզ-
բէն մինչև 1878 Յուլիսի վերջիւր, նորեկ-
ներէն տեղեկանալով Ձեր Բ. Սրբազնութեան
և Պատկառելի Ժողովոյ ուշադրութեան կը
ներկայացնեմք:

1. Խորոյց գիւղի վայրագ քրդերը Խիզան

Շողութիւններից, և շատ անգամ անմիջապէս
ստիպվում են վարվել մրցութեան մէջ նոյնքան
անխիղճ կերպով: Այսպիսով, համարեա անխու-
սափելի կերպով վատանում է ընդհանուր չափը
արհեստագործութեան և առեւտրական բարոյա-
կանութեան»

Աւելի կարեւոր են մեզ համար հեռեկալ նկա-
տողութիւնները Սպենսերի. «Վարդիկ բողոքովն
այլ և այլ պարագայութեանը և դրութեամբ,
մարդիկ բնաւորութեան կողմից չափազանց բա-
րեխիղճ, մարդիկ, որ զգվում են ցածրութիւնից,
որին նրանք ստիպված են եմբարկվել,—բուրբ
միւսայն յայտնեցին մեզ իրանց ցաւալի համադ-
մունքը, թէ արհեստագործութեան ասպարէզում
անկարելի է պահպանել խիստ արգարութիւն:
Ընդհանուր կարծիքը բողոքի և նրանցից ամեն
մէկի այդ էր—թէ շատ արդար մարդը պէտք է
այստեղ ոչնչանայ» Ուրիշ խօսքեր, որ ասվել
են աւելի քան երեք հարիւր տարի առաջ, յայտ-
նալով համապատասխանում են և մեր ժամա-
նակին: «Վարդը—ասում է Մակիսյանը—որ
կամեում է մեր օրերում լինել բուրբ յարաբե-
րութիւնների մէջ մարդու և աշխու, պէտք է
կորչի աշաղին անաղնիւ մեծամասնութեան մէջ,
Իրանից հեռուում է, ամեն մարդ, որ ցանկա-
նում է պահպանվել, կարող է և չը լինի բարի,
բայց անպատճառ պէտք է սովորի ձեռնալ
այնպէս, նայելով հանգամանքներին»

(Կը շարունակվի)

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒԴԻ, 31 Հոկտեմբերի: Պետական բանկի 50% տոմսերը առաջին շրջանի արժե 96 ռ. 75 կ., երկրորդ 95 ռ. 50 կ., երրորդ 95 ռ. 50 կ., չորրորդ 95 ռ. 37 կ., ներքին 50% առաջին փոխառությունն տոմսակը արժե 233 ռ. 50 կ., երկրորդ 225 ռ. 5 կ., արևելախա 92 ռ., սակի 8 ռ. 42 կ.: Ռուսաց 1 բուր. Լժնրոնի վրա արժե 23 պենս: Տրամաբարությունը համարվում է:

Մամուլի տակից դուրս եկաւ
ՕՐԵՑՈՅՑ

ԿԵՆՏՐՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԻ

1879 β. Σανταρ.

Դինն է 15 կող. հարիւրով գնդներին
20% զեծուհի կը լինի: Օտարաբաղաճայիք
Ճանապարհաճախը վճարումէ՝ հարիւր օ-
բինաի համար — 1 ր ,,
յիսունի համար — ,, 60 4

УПРАВЛЕНІЕ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ИМУЩЕСТВАМИ Тифлисской Губерніи объявляеъ жителямъ гор. Тифлиса, имѣющимъ дома и сады на бывшихъ церковныхъ, нынѣ казенныхъ, земляхъ, что по Высочайшему повелѣнію послѣдовавшему 20 Декабря 1870 года и положенію бывшаго совѣта Главнаго Управленія Намѣстника Кавказскаго, состоявшемуся 15 Марта 1873 г. разрѣшено бывшія церковныя, нынѣ Казенныя, земли въ гор. Тифлисѣ и предмѣстіяхъ, онаго, занятыя домами и садами частныхъ лицъ, продать владѣльцамъ домовъ и садовъ либо по капитализаціи нынѣ платимаго ими за землю оброка, либо по оцѣнкѣ самой земли. Срокъ для выкупа этихъ земель на установленныхъ правилами основанійхъ шести мѣсячный. При не выкупѣ же владѣльцами, сегодня сего объявленія, въ назначенный срокъ занятыхъ домами и садами ихъ участковъ земель, будетъ сдѣлано распоряженіе о переоцѣнкѣ этихъ участковъ и объ обложеніи ихъ оброкомъ въ казну согласно новой оцѣнкѣ.

2—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՈՐԹՈՒԻՒՆԸ

Երայտնում է կրպակների, իջևանների և ուտեստի խանութներ պահողներին, որ նոքա պարտաւոր են վերանորոգել ներկայ հոկտեմբերի ընթացքում իրանց առևտրական դործերի վկայականները: Հասարակ դեպքում նրանց հիմնարկութիւնները կը փակվեն կըրպակային հիմնարկութիւնների կանոնադրութեան 17, 18 և 58-դ յօդուածների հիման վրա:

2—2

2-2

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
 յայտնում է, որ եկող ընտրութիւններին համար
 ընտրողական ցաւագիւններ կազմած են և տպած
 օրինակները յանձնված են բոլոր խմբագրութիւն-
 ներին քաղաքի բաժանորդներին ուղարկելու հա-
 մար: Բացի այդ ցուցակները կորելի է ստանալ
 վարչութեան մէջ ամենայն օր, բացի կիրակի
 և տօներէից, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2:
 Միևնոյն ժամանակ վարչութիւնը տեղեկացնում
 է որ ցուցակները պակասութեան կամ անհստու-
 լեան դէմ ակատորոշութիւն անել ցանկացողները
 պարտաւոր են իրանց նկատողութիւնները ներ-
 կայացնել վարչութեանը երկու շաբաթվայ ըն-
 տացքում յաշիւով այդ ժամանակամիջոցը հոկ-
 տեմբերի 11-ից:

Պախլուձն Մեհ Մեծ Երկսթի Արհալ (կասառ)
 փոլը համար: Գնի համար կարելի է տեղեկա-
 նալ Կաթօլինիերի եկեղեցու դիմաց Մեղք-
 նուբարովը տանը:

2-5

Մամուլի տալից զուրս եկաւ և վաճառվում է
ԿԱՄՄԱՐ ՏԵՐ-ԻՆԻՏԵՆՑԻՆ ԲՄՏՏՐՈԷ ՇՈ-
ՅՕ-ՍԿԶՐԵՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐԲ ռուսերէն լե-
զուի հայ չգրողներին համար, նրկրող տպա-
գրութիւն, նորանոր յօդուածներով և փոփոխու-
թիւններով լրացած: Այս գիրքը հաճութեամբ
պ. թիւնական վերադասելի ընդունված է վրաս-
տանի և Իմէրէթի վիճակի հայոց բոլոր ծխա-
կան ուսումնարաններում Սա ընդունված է
նայնպէս Կովկասի և միւս թիւմերի ուսումնա-
րաններին շատերում: Վաճառվում է թիֆլիսում
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՋԱՌԱՆՈՍՆՈՅՈՒՄ.
Կարող են ստանալ և աշխատա-
սիրողից պ. Արօվանցների խանութում, Կու-
կիւ կամուրջի վրա, գինն է 40 կոպէէ: Գումա-
րող առնողներին զիջւո՞ւն քը լինի ճանապարհի
ծախար անողողներին վրա է:

2-3

Յանկանում էն յանձնել մի ԲՆԱԱԿԱՐԱՆ, որ գտնվում է Իրավիքների փորձի վրա, Բա- տամովի ասնը երկրորդ յարկում: 7 մաքուր սենեակներ, խոհանոց և ծառաների սենեակ: Պայմանների մասին կարելի է իմանալ ԿՅՆ- ՍՍԱՆՏԻՆ ԿՐՈՒԶՆԻՕՎԻՑ, ՈՐ ԲՆԱԱԿՈՒՄ Է ՆՈՅՆ ՏԱՆ ներքին յարկում:

1-10

ՔԱՆԴՈՒՆՆԵՐԻՆ՝ „ԲԱՅԱՍՏԱՆ“ ԵՎՈՏԻՑ

(ՀԱՆՐԱՊԵՏ), ՈՐ ԳՏՆՎՈՒՄ Է ԶԷԼՈՐԱՆԻ ԱՐՈՒԱՐԶԱՆԻ ԿՈՒՐՍԷՐԱ

ԳԻՒՂՈՒՄ

222. 230711 - 230719

Շախմատ է Շէհնիսթի ՊԱՎԻԼԻՐՆՈՒՄ ՄԵՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄ
ՄԻԱՍԻՆ ԱՄՈՂՁ ՎԱԳՐՆԵՐՈՎ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԿԱՅԱՐԱՆՑ ՊՈՒ-
ԴԸ 25 ԿՈՊ., ԻՍԿ ՓՈՔՐ ՔՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԵԼԻ Է ԳՆԵԼ ՔԱՂԱՔԻ
ՄԷՋ ԳՏԵՎՈՂ ՊԱՀԵՍՏԻՑ ՊՈՒԴԸ 28 ԿՈՊԵԿՈՎ:

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

(ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԴԱԼԼԵՐԵՆՈՒՄ)

Վաճառվում են Բերլինի Կոնգրեսին ներկայացած հայ-պատգամադրների լուսանկար
պատկերները՝

- | | |
|---|----|
| 1. ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ ԱԾԵ դերքով (կարգիչանիյ) | 60 |
| 2. ԽՈՐԵՆ ՆԱՐԱԲԵՑ ԺԱՐՔ դերքով (վիզիչանիյ) | 30 |
| 3. ԽՈՒՄԱՔ վերադարձների իրանց քարտուղարներով | 60 |
- Օտար քաղաքներից գումարով գնալների՝ 50 և 25 կ. իրաքանակերը:

1-3

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎ ԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

(ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԼԵՐԷՈՒՄ)

Վաճառվում են հետևեալ հայերէն գրքերը՝

p. 4.

- | | |
|--|------|
| 1. Ն. Տէր-Ղևոնդեան՝ Մայրենի լեզու. ա. տարի վեցերորդ տիպ. | — 35 |
| 2. բ. տարի չորրորդ տիպ. | — 40 |
| 3. գ. և գ. տ. երկր. տիպ. | — 70 |
| 4. Ղ. Աղայանց՝ Ուսումն Մայրենի լեզուի, երրորդ տիպ. | — 15 |
| 5. Տէր-Ստեփանեանի՝ Ազգունք քրիստոնեական Հաւատոյ. | — 50 |
| 6. Գ. արքեպ. Ալաիզեան՝ Նախադրեանք գրաբար լեզուի մ. ա. հինգերորդ տիպ. | — 40 |
| 7. Տէր-Գալթեանց՝ Русское Слово | — 35 |
| 8. Արմլեանց Հայոց պատմութիւն երկրորդ տիպ. | — 60 |
| 9. Հատընտր ընթերցուածք ի մատենադրաց նախնեաց՝ Հանգերձ ծանօթութեամբք Վիեննա Թոռնեան՝ | 4 — |
| 10. Թորոս Լեւոնի պատմական վեպ ազգ. կենսեցից | 1 — |
- Այս օրերս կը ստանանք Վիեննայից Առձեռն բառարաններ, Հայաստանի քարտեզներ և ընտիր մատենագիրների աշխատութիւններից շատերը:

ՆՈՅՆԱՐԵՐԻ 1.

Յ Ե Ղ Ե Կ Ա Յ Ց Ո Յ Ց

ԹԻՖԼԻՍ, 1878.

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՅԱՌԱՆՈՑ
(Հոկտեմբերի 31-ին)

Բ. Կ. ՀԵՐԱՒԵՐ

Ոսկի (պորտիսպերիալը)	8	50
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1550	—
Հին 20 Կ. 72 պր. 1000 »	1260	—
Վիգորիյնի 50% առաջի փո- խառնվեան տու. 100 »	233	—
Երկրորդ 5% վիգորիյնի »	229	—
Մարտի կուրսը 261 1/2	100	—
Լոնդոնի կուրսը Օդեսայի վրա	10	10
Վենայի կուրսը ամէ 121 1/2	100	—
Գարեջուր քաղաքի	5	70
Առաւելագին բանկի ակ- ցիան 200 մ.	315	—
Փոթի թիֆլիսեան երկա- թուղու ակցիան 125 մ.	102	—
Շաքարը բրոցկի	7	40
միւս տեսակը	7	35
չաքարաւազը	6	10
տրանսիտը	6	—
մաքուր վաճառ	11	—
Բաժնակը երկաթուղու	—	—
մեքիկայի սերմից	7	50
Միւս երկաթի հին սերմից	7	—
Բուրգը թուղի	7	25
Թարաքաւի	4	—
Աւելի Եւրոպայու	1	80
երկաթի	—	—
Գարին	1	30
Մումը բնածաղկի (creap.)	12	50
Մետաղա Նուսիւլայ	210	—
Կախ Եթուր	140	—
Կոկոսն Նուսիւլայ (good.)	45	—
Ֆրիդուր (լաւը) Ազու- լայ	55	—
Կոֆէն մեփի	27	—
» լիմանի	22	—
» մարտիկայինը	18	—

ՓՈԹԻ-ԹԵՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱՆ-
ԹՈՒՂԻ

Թիֆլիսից մինչև Փոթի (ճանապարհորդների դնացքը) 9 ժամին 21 րոպէ առաւօտեան	1
Մինչև Միխայիլով (խառն դնացքը) երեկոյեան 5 ժամ, 18 րոպէ:	2
Մինչև Կոնստանդնուպոլիս 11 ժամ, 18 րոպէ:	3
Մինչև Երզրում 11 ժամ, 18 րոպէ:	4
Մինչև Երզրում 11 ժամ, 18 րոպէ:	2
Մինչև Երզրում 11 ժամ, 18 րոպէ:	3

Ամսա- նշան	Երեկո- յան
Փոթի	9. 21
Գորի	11. 58
Միխայիլով	1. 29
Բիւր	6. 47
Փոթի	9. 40

Ամսա- նշան	Երեկո- յան
Փոթի	9. 13
Բիւր	12. 13
Միխայիլով	5. 39
Գորի	7. 5
Թիֆլիս	9. 31

Թիֆլիս գալիս է առաջին գը-
նացքը երեկոյեան 9 ժ. 31 ր.
Երկրորդը առաւօտեան 7 ժ.
56 ր.

Յ Ե Ղ Ե Կ Ա Յ Ց Ո Յ Ց

Ամսա- նշան	Երեկո- յան	Ամսա- նշան	Երեկո- յան
Միխայիլով	9. 0	Երեկո- յան	6. 8
Գորի	3. 20	Երեկո- յան	2. 40
Միխայիլով	5. 22	Երեկո- յան	3. 92
Բիւր	6. 75	Երեկո- յան	3. 75
Փոթի	13. 1	Երեկո- յան	9. 75

ՓՈՍՏ

Ամեն տեսակ թէ նա-
մակներ, թէ լրագրողներ և
թէ ժամը փոստ ամեն տեղ
ուղարկելու, ընդունվում
հին ամեն օր, առաւօտեան
8 ժամը մինչև 1 և կէտայից
յետոյ 3 ժամը մինչև 7.
Իսկ կիրակի օրերը հասա-
րակ նամակներ մինչև 10
ժամ առաւօտեան և 3—7
երեկոյեան.
Բ. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.
Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ. Ե. Կ.